

KOMORÓW W ZALESIU

Na skraju Zalesia Górnego, w środku lasu, przy ul. Grających Świerszczy stoi parterowy domek, wybudowany na początku XXI stulecia. Jego wygląd budzi we mnie dwa skojarzenia. Pierwsze – z „Miastem – Ogrodem” Komorów, a drugie – z „prezydentem” Bierutem.

Skojarzenie z Komorowem jest wielorakie. Na skraju Komorowa (na tzw. Ostoi Pęcickiej) rodzice mojej żony Marty postawili w latach trzydziestych ub. wieku skromny letni parterowy domek. Domek skromny, ale wyróżniający się dobrym smakiem i ciekawą architekturą, zgodną z duchem ówczesnego modernizmu. To zasługa twórcy projektu, architekta - wujka Marty- Jana Bogusławskiego², zasłużonego po wojnie m.in. przy odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie. Wojna sprawiła, że „letni” domek stał się miejscem całorocznego schronienia dla bezdomnych warszawiaków. Po Powstaniu Warszawskim zmieściło się tu wielu krewnych i przyjaciół z rodzinami. Tutaj też, już po wojnie urodził się siostrzeniec Marty, Andrzej Wyszyński, który jak wuj Janek wybrał zawód architekta.. Właśnie jemu zawdzięczamy postać domu w Zalesiu na ul. Grających Świerszczy. Nic dziwnego, że projektując Zalesie nawiązał do swojego Komorowa. Tym bardziej, że stworzenie „Komorowa w Zalesiu” było naturalną tęsknotą Marty, która też przeżyła w Komorowie znaczną część swej młodości.

Tyle o genezie wyglądu domku w Zalesiu.

Drugie skojarzenie z Komorowem dotyczy czasów powojennych.

Namiestnik sowiecki w Polsce tzw. prezydent, tow. Bierut postanowił do swych osiągnięć dopisać odbudowę Warszawy. Pierwszym krokiem był referat „Odbudowa Warszawy w planie 6-letnim”. Referat opublikowano w postaci grubego, bogato ilustrowanego tomu, który został wydrukowany w dwóch wersjach: po polsku i po rosyjsku, cyrylicą (!). Główny wątek treści to nędza robotników i bogactwo kapitalistów przed wojną wobec wspaniałych perspektyw jakie stwarza planowa gospodarka socjalistyczna. Referat był ilustrowany sugestywnymi obrazami gęstej zabudowy w XIX wiecznej Warszawie, którym trzeba było przeciwstawić luksusy kapitalistów. Autorzy referatu, dzieła, które miało służyć określonym celom politycznym wykorzystali przedwojenne zdjęcia z Komorowa. W oto ten sposób luksus bogaczy został udokumentowany sugestywnymi zdjęciami domku w Komorowie. Taki awans go spotkał!

Prawdziwy luksus mieszkania w Komorowie polegał jednak na sporej otwartej przestrzeni taniego gruntu na Ostoi. Taniego ze względu na jakość gleby i sporą odległość od stacji EKD w Komorowie. Brak piwnicy i strychu stanowił też o niskich kosztach inwestycji, nie mówiąc o projekcie, wprawdzie znakomitym ale nie obciążającym kosztami inwestującą rodzinę. Spora przestrzeń wokół domku stanowiła źródło radości kolejnych pokoleń dzieci tu wychowanych - łącznie z Andrzejkiem Wyszyńskim, wspomnianym projektantem domku w Zalesiu Górnym.

J.T Ebert

¹ Autor artykułu Jan T. Ebert jest mieszkańcem Zalesia Górnego od początków XXI w. Uczestnik Powstania Warszawskiego, absolwent Wydziału Elektrycznego (potem Łączności) Politechniki Warszawskiej, nauczyciel akademicki i dziekan Wydziału Elektroniki PW. Zaangażowany społecznie, działał przez kilka lat w Radzie Parafialnej przy Parafii Św. Huberta w Zalesiu. Laureat wielu nagród. Pan Jan jest bardzo lubiany przez zalesian i uhonorowany został przez nich tytułem Twarz Zalesia Górnego w 2018 roku.

Więcej zdjęć na stronie - zalesie-gorne.pl/pamiec-i-spuscizna. (więcej <https://www.ire.pw.edu.pl/o-instytucie/biografie-profesorow/jan-t-ebert/>) eko

² Jan Andrzej Bogusławski ur. 12 V 1910 w Warszawie. Naczelnny architekt odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Po ukończeniu w 1927 roku warszawskiego liceum im. Stefana Batorego studiował na Politechnice Warszawskiej, a potem w paryskiej Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Pięknych. Projektował wnętrza, meble, osiedla mieszkaniowe, budynki użyteczności publicznej oraz sakralne. Zdobył prestiżową nagrodę Grand Prix na Wystawie Światowej w Paryżu. Brał udział w wojnie obronnej (IX 1939) jako żołnierz SGO Polesie i po kapitulacji trafił do niemieckiej niewoli w Oflagu w Dobiegniewie Tam prowadził zajęcia edukacyjne. Po wojnie pracował przede wszystkim nad projektami i realizacją odbudowy architektonicznej co obejmowało dokumentację archiwalną i inwentaryzację. Prowadził także działalność dydaktyczną na uczelniach artystycznych w Warszawie i Poznaniu. Zmarł 3 V 1982 w Warszawie. (informacje rodziny i wikipedia.) eko